

HELSINGBORGS SKOLMUSEUM

Helsingborgs skolmuseiförening

Verksamhetsberättelse

2016

HELSINGBORGS SKOLMUSEIFÖRENING
VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR TIDEN 2016-01-01 – 2016-12-31

STYRELSE OCH ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA

Ordinarie styrelseledamöter för verksamhetsåret 2016:

Vid årsmötet den 2016-02-24 omvaldes Rosita Wärring till ordförande
Lennart Sjöborg, Ulla Berg, Håkan Lilliefeldt, Jan Wadstein, Inger Malmberg,
Rolf Svensson, Ann-Margreth Sjögren och Tor Holmström

Till ersättare i styrelsen valdes:

Michael Wärring och Bertil Blixt († 2016-03-06)

Uppdrag inom styrelsen:

Lennart Sjöborg, vice ordförande, från och med 2016-02-24

Ulla Berg, sekreterare, från och med 2016-02-24

Michael Wärring, kassör, från och med 2016-02-24

Valberedning:

Håkan Lilliefeldt, sammankallande

Jan Wadstein

Revisorer:

Olof Mathiasson, sammankallande

Helena Tengstrand

Helsingborgs skolmuseiförening

Helsingborgs skolmuseiföreningen bildades i mars 1982 för att, på uppdrag av Helsingborgs stad, samla, vårda och visa de av staden ägda skolhistoriska föremålen. Dessa har insamlats med start 1892 och förvarats på olika skolor som S:t Jörgens skola, Magnus Stenbocksskolan samt Gustav Adolfsskolan där ett mindre museum inreddes.

Före bildandet av skolmuseiföreningen har arbetet med dessa historiska föremål på ett förtjänstfullt sätt utförts av intresserade lärare. 1985 fick Skolmuseiföreningen tillgång till två salar på den så kallade Östra skolan. I samband med stadens 900-års jubileum kunde sen första större utställning ha vernissage. Något år senare fick skolmuseiföreningen disponera hela skolbyggnaden och skolmuseet var äntligen ett faktum.

I dag fortsätter Helsingborgs skolmuseiförening att för stadens räkning samla, vårda och visa skolhistoriska föremål helt på ideell basis. Det finns ingen anställd med lön vid museet.

Mötesverksamhet:

Styrelsen har haft 2 protokollförda sammanträden.

Medlemmar:

Föreningen hade 75 medlemmar per den 2016-12-31 vilket är 30 färre än vid samma tid 2015.

Gåvor:

3858 kr har inkommit i gåvor under året

Medlemsaktivitet:

Samtliga skolor inom Helsingborgs stad, 57 stycken, fick information via mail, kring skolmuseets verksamhet. Medlemmarna har fått kontinuerlig information via mail respektive vanlig postgång.

Den 2016-11-25 var 200 speciellt inbjudna samt medlemmarna i Helsingborgs skolmuseiförening och ledamöter och ersättare i Kulturnämnden till vernissage av ny Tidslinje samt boksläpp av den skolhistoriska boken "Klockan klämtar för dig. Undervisningslokaler i Helsingborgs kommun under 700 år 1290-1990".

Styrelsen vill tacka för de gåvor som kommit in via bankgiro.

Årsavgiften har varit oförändrat 20 kronor.

Besökare:

Även under detta verksamhetsår så har vi kunnat se ett ökande antal besökare. Det är naturligtvis mycket glädjande. Besökarna har förutom stadens skolelever, föreningar och privatpersoner varit utländska besökare.

Bland grupper som guidas kan nämnas Helsingborgs Byggmästareförening, studentjubilerande "gossar" från f.d. Gossläroverket, en forskargrupp pensionerade damer, gymnasieelever från Klippan, S-gruppen från kulturnämnden och många, många andra.

Under hösten har vi även deltagit i "Kulturjakten" som anordnas för stadens skolor.

I november- och decembermånad 2016 har vår huvudentré varit stängd på grund av ledningsarbete på Bergaliden. Detta har medfört färre spontanbesök på museet. Problemen kommer att kvarstå en bit in på 2017.

Allmänhet:

	2016	2015	2014	2013	2012
Vuxna:	753	749	647	549	629
Barn:	1691	1500	1418	1085	1085
Totalt besökare:	2444	2294	2065	1634	1268

Guidningar:

	2016	2015	2014	2013
Skolor	22	20	16	17
Föreningar/ vuxengrupper	8	18	10	7
Totalt:	30	38	26	24

Ekonomi

Under 2016 har vi genom förändringar i avtal, minskad annonsering och allmän sparsamhet kunnat minska underskottet. Dock har det satsats på den fasta utställningen genom inköp av materiel. En kostnad uppstod i samband med vernis-sagen av utställningen "Tidslinje" och samtidigt boksläpp av "Klockan klämtar för dig" då det bjöds på förfriskningar.

Intäkter

Intäkter från rörelsen, medlemsavgifter, gåvor samt guidningar, uppgår till 9108 kr (2015, 9537 kr) för perioden. Kommunbidrag om 200000 kr (2015, 200000 kr) har också inkommit. Böcker har sålts för 12865 kr (avser skolmuseiförenings del av intäkterna).

Totalt har rörelsens intäkter ökat med 5 % i jämförelse med 2015. Detta härör sig dock helt från ökad bokförsäljning.

Kostnader

Totalt har rörelsens kostnader minskat med 4 % i jämförelse med 2015.

Resultat

Årets resultat uppgår till -34 977,01 kr (2015, -51 081,60 kr).

Sammanfattningsvis kan konstateras att föreningens ekonomi är i god ordning men att kostnaderna även fortsättningsvis är högre än intäkterna.

Utställningar

Den 2015-04-09 hade vi vernissage på utställningen "Glasplåtar i undervisningen." Vernissagen var välbesökt och bevakades både av Helsingborgs Dagblad och Sundskanalen. Utställningen fortsatte under 2016.

I samband med boksläpp den 2016-11-25 av "Klockan klämtar för dig" invigdes

en ny tidslinje som presenterar undervisningslokaler i Helsingborgs nuvarande kommun under 700 år från 1290 till 1990. Lokalerna finns även markerade på uppsatta kartor. Materialet finns även presenterat i en pärm där även intressanta årtal inom skolans historia finns samla.

Under december månad kunde besökande barn göra julpysel, vilket var till glädje för många barn.

Marknadsföring

Vår hemsida uppdateras kontinuerligt och vår sida på Facebook har omkring 375 medlemmar.

Kontakt med HD har gjort att vi fått fint genomslag. Vi nämns regelbundet under

rubriken Guiden i HD. Där har även under ett par gånger under året visats bilder från just vårt skolmuseum. Den 31 december hade Helsingborgs Dagblad en stor artikel om skolmuseet och den nyutkomna boken.

Vi har nu vår broschyr på svenska, engelska och tyska.

Vi har skyltskåp vid entrén utmed Bergaliden.

Från och med december månad 2015 finns vi med på kommunens sida "Visit Helsingborg."

De fasta utställningarna utvecklas ständigt. I augusti 2015 påbörjade vi produktion av en serie numrerade småskrifter. Totalt har utgivits 10 skrifter med titlarna: 1. Alice Tegnér, 2. Elsa Beskow, 3. Lärar-utbildning genom tiderna, 4. Helsingborgs första folkskollärlarinna Josefina Christina Teodolinda Zachrisson, 5. Skolundervisning genom tiderna, 6. Irma Andersson, 7. Bröderna Grimm, 8. Anna Maria Roos 9. Skolplanscher, 10. Skolbetyg genom tiderna. Småskrifterna kostar 10 kronor styck.

Vi har även inramade sagotavlor med motiv från museets glasplåtar. Det finns en mängd motiv att välja på. En annan produkt som tagits fram är posters från våra samlingar såsom fjärilar, skolplanscher, fossil och mycket annat.

Under året har störst energi lagts ner på den andra volymen av vår serie Skolhistoriska böcker, "Klockan klämtar för dig" som handlar om undervisningslokaler i kommunen under 700 år från 1290 till 1990. Alla tillgängliga dokument har studerats. Vid 7 tillfällen har reseachgruppen under en heldag rest runt i kommunen för att besöka de olika platserna och intervjua personer på plats och på så vis få så bra underlag som möjligt till boken.

Arbetet med den nya tisdlinjen, där alla foton är nytagna har också krävt en hel del förarbete. Kartor har anskaffats och monterats i del av museet för att tydliggöra lokalernas placering i kommunen.

I samband med vernissagen den 25 november uppmärksammades även Östra skolans 150 års jubileum. Helsingborgs stads gåva var en Sofierokruka designad av kung Gustav VI Adolf.

Under hösten har skolmuseet även varit delaktig i en nationell vandringsutställning som produceras av Lärarstiftelsen med namnet "En sagolik skola". Utställningen tar fasta på folkskolestadgan för Sveriges folkskolor som stadfästes 1842. Vernissage blir på Valdemarsudde i Stockholm den 10 mars 2017. Utställningen ska sedan under tre år visas på olika museer landet runt. Helsingborgs skolmuseum har bidragit med kunskap, dokument och över 120 föremål. Det har varit ett stort arbete men kommer att verkligen lyfta fram vårt skolmuseum som ett viktigt besöksmål.

FOLKSKOLAN 175 ÅR

Framtidsutsikter

Alla vi som arbetar, helt ideellt, vid skolmuseet känner oss mycket tillfreds med tanke på framtiden. Vi är ett ambitiöst sällskap som ser möjligheter och inte problem med vårt arbete vid museet. Just nu arbetar vi med att inventera och systematisera föremålen på andra våningen och vinden. Detta för att lättare kunna tillmötesgå våra besökare och framför allt forskare bland annat vid Lunds universitet.

Skolmuseet kommer att fortsätta ha öppet två dagar per vecka, tisdagar och torsdagar kl.13-18. Vi är enbart tre som vill åta oss fullt ansvar för öppethållande vilket gör oss sårbara. Även vi behöver vara fria vid olika tillfällen. Endast en av oss har ansvar för alla guidningar och det känns något oroande.

Ett annat orosmoln är vårt bidrag från kommunen. Under många år har detta varit 215 000 kronor men sänktes för verksamhetsåret 2014 till 200 000 kronor. Ingen höjning skedde för verksamhetsåret 2015, trots ökad verksamhet. Av bidraget går hyresavgiften, 168 000 kronor, tillbaka till kommunen. Därutöver kostar larmet, som är en nödvändighet, 2000 kronor per år. Totalt återstår då 30 000 att bedriva verksamhet för. Vi har inte heller beviljats sökt bidrag, 230 000, för 2016 och inte heller för 2017. Prognosen visar på ett ekonomiskt underskott även för 2017.

Vi är även en social verksamhet för de pensionärer som arbetar ideellt vid skolmuseet. Värdet i detta att efter pensioneringen kunna vara behövd, få ny social tillhörighet och nya vänner kan inte nog poängteras. Detta har ju även politikererna i Helsingborg pekat ut som ett område man ska satsa på genom införandet av föreningsbidrag för äldre. Förhoppningsvis kommer detta framöver att i positiv riktning påverka bidraget till vår verksamhet.

Helsingborg 2016-12-31

Rosita Wärring

Lennart Sjöborg

Ulla Berg

Håkan Lilliefeldt

Jan Wadstein

Rolf Svensson

Inger Malmberg

Ann-Margreth Sjögren

Tor Holmström

Imponerande lektion om skolstaden Helsingborg

■ Det har kommit en ny fantastisk bok om skolans historia i Helsingborg. Och visst kan redaktören Rosita Warring känna sig nöjd med resultatet.

S Helsingborgs skolmuseiförening ligger santerligen inte på latsidan. Nu ger man ut del två i serien om skolhistoriska böcker. Boken har titeln "Klockan klämtar för dig" med underrubriken "Undervisningslokaler i Helsingborgs kommun under 700 år 1290-1990".
– Det är första gången en bok av den här sorten ges ut i Helsingborg. Det är ett viktigt historiskt dokument, inte enbart för skolans värld utan även för staden. Det är ett mycket gediget forskningsarbete som ligger bakom boken, säger Rosita Warring, som är redaktör och ordförande i Helsingborgs skolmuseiförening.

Boken beskriver 189 olika undervisningslokaler i text och bild. Här finns många goda historier, bland annat om hur kyrkan arvade sin makt och att de som var lärarinnor inte fick gifta sig.
– Helsingborg har alltid

varit en stor skolstad. Det är många intressanta hus som har tjänat som skolor, bland annat Jacob Hansens hus på Norra Storgatan 31. Vi presenterar även ett unikt kartmaterial, här finns 77 kartor i färg. Självt var Rosita Warring mellanstadslärare i Helsingborg under åren 1965-1992. Hon har med andra ord mycket god kunskap om skolans värld. Och det går inte att ta miste på hennes engagemang i föreningen.

Boken beskriver Helsingborg som staden såg ut förr i tiden. Redan för 700 år sedan bedrevs det undervisning med Dominikanerkonventets skola, vid Nicolauskolans tomt.
– Vi har kartlagt undervisningslokalerna i Helsingborgs nuvarande kommun. Vi har varit mycket grundliga, läst husförhörslängder, årsredovisningar från skolstyrelsen samt mycket annat källmaterial.

Besök på de olika orterna har gjorts av researchgruppen där kommunalvärdare intervjuats.
– Bokens titel syftar på att eleverna förr i tiden kallades in till undervisningen via en handklocka. Nästa bok ska handla om sommarskolor och evakueringen, säger Rosita Warring.

När vi är på besök i Helsingborgs skolmuseum guidas vi runt i lokalerna. Och man kan inte annat än imponeras av samlingarna, allt från uppstoppade djur till planscher. Här kommer också skolklasser, företag, pensionärer och även "vanligt" folk. Det har till och med kommit gäster från Amerika, Ryssland och Nya Zeeland.

– Vi märker att besökarna är intresserade och nöjda med besöket. En gång kom det en stor delegation från Prag. De ville veta hur de skulle ta hand om och presentera sin skolhistoria. Till och med stadens borgmästare var med och även sju andra borgmästare, men det fick jag veta först då jag frågat vilka de var.
Totalt är det fyra perso-

FAKTA

Helsingborgs skolmuseiförening

- Ger ut boken "Klockan klämtar för dig" med underrubriken "Undervisningslokaler i Helsingborgs kommun under 700 år 1290-1990". Totalt innehåller boken 228 sidor. Redaktör för boken är Rosita Warring.
- Grundforskningen har gjorts av före detta rektor Torsten Svensson, som tillägnat boken.
- Helsingborgs skolmuseum förvaltas för kommunens räkning. Helsingborgs skolmuseiförening är en helt ideell organisation vars syfte är att samla, värda och visa föremål och arkiver, som belyser folkskoleväsendet och dess utveckling från glömda tider fram till våra dagar. Tonvikten ligger på utvecklingen i Helsingborg och byarna kring staden.
- Rosita Warring har varit ordförande i Helsingborgs skolmuseiförening sedan mars 2012.
- Helsingborgs skolmuseum har adressen Östra Skolan, Bergsgården 24 (nära Helsingborgs lasarett). Det är öppet två dagar och torsdagar (klockan 13-18). Godkörning efter överenskommit sker måndagar och onsdagar.

net som jobbar på museet, helt ideellt.
– Vi vill ge Helsingborgarna en mötesplats i skolhistorisk miljö. Vi är det enda skolmuseet i Sverige som har öppet året runt och det är vi mycket stolta över. Vårt arbete tar aldrig slut, säger Rosita Warring.

Så berättas att det under 2017 blir premiär på en vandringstur i form av folkskolans 175-åriga historia ("En sagolik skola") i regi av Lärarstiftelsen. Starten sker i mars i Stockholm, på Prins Eugens Waldemarsudde och dess konstmuseum.

– Vi bidrar vi med 120 föremål från Helsingborg skolmuseum. Det är roligt att vi uppmärksammas på det här sättet. Därmed kommer vi på Sverigekartan. Kronprinsessan Victoria inviger och jag ska vara med, säger Rosita Warring stolt.

TEXT: ROLAND CLASSON

FOTO: MATS ROSLUND

FOTO: MATS ROSLUND

